

NARODNI SOCIALIST

Zaplenjeno!

Zaplenjeno!

2
vinarja.

Enakost narodov, enakost v narodu! Vaclav Klofač.

Leto I. V Ljubljani, dne 15. maj, travna 1911. Štev. 16.

Izhaja vsako soboto zjutraj.

2
vinarja.

Anarhija!

Kje je anarhija?....

V Ljubljani! —

Stojimo namreč tik pred občinskimi volitvami, in te bodo podale celotno sliko babilonije, da si lepše predstavljati ne moremo. Klerikalci so med svoje kandidate postavili take, ki so za „zeksar“ na uslugo, t. j. postreške —, nadalje celo vrsto nesrečnih analfabetov, ki so sicer spoštovanja, a ne glasovnice vredni, in pa nekaj pokradenih in pokupljenih firm, s katerimi so se seveda silno osmešili. Socijalni demokratje so postavili med svoje kandidate skoro same člane narodno-socijalne „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ in pa poleg nekaj analfabetov za okrasek „debelega“ in suhega Kristana, ki sta poznano kandidatno pogorišče. Liberalci so postavili za tretji razred naravnost nesprejemljivo listo, v kateri briljirajo celo tovarnarji, katerim osebno vsa čast, ampak v tretji razred spadajo tako kot kloven pred oltar. Izven par naših uskokov, in v tej listi nič socijalnega in prav to kaže, da je za nas, kar priznajmo si, velika nesreča, da vsled programnega gibanja na političnem, strokovnem, gospodarskem in izobraževalno organizatorskem polju nismo zmogli te pretežavne naloge. Sicer pa rajše, kot s tako škandaloznimi listinami kot so navedene, ne nastopamo, a da bi zmogli odlično listo, ki bi odgovarjala vsem našim zahtevam, za to moramo vsaj leto dni delovati, a mi smo tu šele par mesecev.

Zato priporoča pripravljalni odbor jugoslov. nar. soc. stranke, da se v znak protesta odda bele, nepopisane glasovnice. Komur pa to ni prav, naj voli narodno napredno listo, nikakor pa ne one socijalno demokratske stranke, ali pa klerikalne.

To so prve in zadnje volitve, pri katerih moramo, siljeni po razmerah priporočati našim članom popolno anarhijo.

Pregled.

Avstrija. Najnovejše v naši vsestransko narodnostni državi je to, da so Madžari dosegli svoje kaprice pri vojni upravi, t. j. notranji mažarski jezik. To je za nas Slovane volikega pomena, ker se od Mažarov lahko učimo, kako se je treba bojevati. — Mi sicer vemo, da bo našo staro državo še bolela ta koncesija Mažarom, toda nas ne bo bolela, ker nas bodo sedaj z dvema jezikoma skušali ubijati, a ubili ne bodo nas temveč sebe, ker:

„Pritismuto jače
sve to više skače!“

Albanija je sedaj političsko pogorišče vsega sveta. Albanci so, kot kršчени silno zatirani se strani krvoločnih Turkov, ki se morajo venomer kopati v krvi. To pot so Albanci jako zmagoviti, in le želeli bi bilo, da se vsa balkanska raja organizirano postavi v bran za svojo svobodo, ter prepodi Turka.

Vestnik nar. soc. mladine.

Oder našega „Bratstva“.

Dramatični odsek nar. soc. izob. društva „Bratstvo“ je priredil dne 9. t. m. v areni „Narodnega doma“ v Ljubljani družinski večer, katerega se je udeležilo občinstvo v zelo častnem številu.

Br. Škrli je s prisrčnimi besedami pozdravil vse navzoče ter „Bratstvu“ čestital, da je moglo v tako kratkem času svojega obstanka prirediti zabavni večer.

Kmalu nato se je odstranilo zagrinjalo areninega odra, in pričela se je uprizoritev Medvedove petdejske tragedije „Za pravdo in srce“.

Ker mi je do tega, da spozna tudi dramatični odsek svoje igralne moči, hočem spregovoriti na tem mestu jasne in odkrite besede, kar se mi kot bratu menda ne bo štelo v zlo. Zato pa k stvari!

Splošno je bila uprizoritev zelo dobra, dasi je bila igra za prvič nekoliko pretežka. Nastopi so bili tako samozavestni, da ni mogel nihče imeti igralcev za diletante-novince. Uloge so bile s prav malimi izjemami prav srečno razdeljene, za kar moram pohvaliti igrinega režiserja brata Porento.

Barbara (sestra A. Gorjupova) je bila zares prava aristokratska grajščakinja kakor po postavi, tako po kretnjah, besedah in glasu, ki je bil nekoliko prehlajen, a ji je v kljub temu prav dobro pristojal. Dasi nimam posebno rad aristokratskih ljudij, vendar mi je bila Barbara pl. Bela na odru v vseh ozirih zelo všeč. Barbin sin Erazem (brat Škrjanec) pa je bil splošno nekoliko neroden, zlasti v prvem dejanju, in v naslednjih dejanjih pa nekoliko hladen napram svoji ljubljenci Katarini (sestri Janji Gorjupovi), katera je bila biser cele uprizoritve. Še tako mlada moč, pa se je tako zamislila v svojo ulogo, da je vse navzoče občinstvo naravnost očarala s svojim skorajda docela dovršenim igranjem. Izprva udana Andrejcu iz hvaležnosti do njegovega deda, ki ji je rešil življenje, in iz spoštovanja in ljubezni, katero je gojil njen oče do njega, se po velikem srčnem boju zaljubi

v Erazma. Vse to je igrala sestra J. Gorjupova s prav globoko zamišljenostjo. Skratka rečeno, pri njej nimam prav nič oporekati in popravljati.

Intrigant in povsod „blagi človek“ Dizma (brat Prek) mi je bil v mimiki in maski za Katarino najbolj všeč, samo preveč malobeseden je bil včas, česar naj se pri drugi prioriteti odvadi. To njegovo molčečnost mu je gotovo zelo zameril Andrej (brat Porenta), ki je izvrstno znal svojo ulogo, a je bil preveč salonski in premalo kmečki.

In ravno pri Andreju je bilo opaziti, da ga ni igrala prava oseba. Ko bi bila Andrejeva uloga v kakih drugih rokah, in Erazmova v Porentovih, pa bi bila cela predstava popolnoma dovršena.

Če omenim še grajščaka Valvazorja (brata Kralja), ki je bil popolnoma na mestu in je vedno zelo fino in dostojanstveno nastopal, Kristofa Ložana (br. Slivarja), ki je prišel uprav dvorljivo na oder in potem oblastno in sovražno kot grajščak zmerjal gonjača-kmeta, ki mu tudi nista ostala nobene dolžna ter ga prav temeljito zavračala, in pa Katarinina očeta slepca Grajana (brata Wimmerja), ki je bil v ljubezni do svojih sotrpinov in v svojem brezmejnem sovraštvu do aristokratskih in krutih grajščakov vsem všeč, mislim, da sem storil svojo dolžnost.

Vsekakor pa morejo biti člani „Bratstva“ ponosni na to svojo prvo prireditev, ker so dosegli popolen moralen uspeh. In ravno zato je šlo. Zato pa jim kličem: „Le neustrašeno in samozavestno naprej, ker le tako dosežete svoj cilj! Res je, da je vsak začetek težaven, ali vedite, da pelje ozka in trnjeva pot v visoka nebesa!“ — Pohvaliti mi je še tamburaše, ki so pridno in dobro udarjali med odmori in po predstavi na svoje instrumente!

Z. N.

Naša Velika noč . . .

Krist je vstal! Milijoni šepčejo v tihi svečanosti v tem ganljivem trenutku leto za letom ene in iste besede, istim čustvom, istim tajinstvenim izrazom, kakor pred tisoč leti.

Ni ga človeka, ki se zaveda pomena Kristovega nauka, da ne bi spoštoval te tisočletne tradicije.

Veliki učitelj, veliki in neovrgljivi socijolog v pravem pomenu te besede je padel a stoinkrat se je vrnil in — — je zopet med nami. — — Odtrgalo je človeštvo pokrov lastnega groba — — — raztrgalo okove — — — in tiranija je omedlela — — — vspricho veličanstva in mogočnosti — Njega, ki predstavlja osvobojenje —, ki nima — — — naslednikov — poedincev.

Ali jih mar potrebuje? Ne, leto za letom je med nami, dan za dnevom ga trpinčijo, vsak hip ga pozabljajo in njegovi — — — služabniki — — — mu postavljajo — križ — bodečo krono — bičajo ga — in zasmehujejo — s krvavim plaščem ga ogrinjajo, — ponižujejo ga za — kralja.

V sveti jezi si svoj čas pograbil bič in izgnal mešetarje in barantače iz templja — iz hiše božje.

Kakor se ponavlja Tvoje — vstajenje, tako se ponavlja židovsko barantanje v božjih hramih. Strasti razpaljajoča politika se uganja na krajih svetosti od Tvojih — služabnikov.

V romarskih cerkvah se dogajajo najostudnejše stvari od tistih, ki so Ti obljubili uboštvo in — devišstvo.

In tisti, ki hočejo to storiti, kar si storil Ti, Veliki Učitelj, ki izganjajo iz Tvojih hramov — farizejski klerikalizem —, ki preprečajo izkoriščanje verskega čustva v nečedne namene — so brezverci.

Predavanje v Ljudskem domu. Pretečeno nedeljo je priredila slov. kršč. soc. zveza predavanje o novem trg. zakonu. Predaval je veliki „socijolog“ dr. Krek. Obisk je bil še precej dober, bilo jih je nekaj nad 30 trg. vajencev med temi 25 nar. socijalistov. Po kratkem nagovoru se je lotil prave stvarine, povdarjal je na kako nizki stopnji je slovenska trgovina, da nimamo v rokah agrarne trgovine, imamo pa talente in kapital in marsikaj bi se dalo rešiti, imamo mesta, da dobimo v roke veleagrarno trgovino, imamo Trst, v katerem je slovenska trgovina že na jako dobrem stališču, poročal je o povzdigi obrta, ki sloni krepko na povzdigi velikega obrta. — Povdarjal je posebno razmerje med delodajalcem in delojemalcem, ki ni posebno na dobrem stališču, vendar je boljše kakor drugod, ker naši trgovci so vsi izšli iz trgovskih nastavljenecv, ki sami delajo na to, da se razmere trg. pomočnikov in vajencev izboljšajo, kar bi bilo tudi v veliko korist slov. naroda. — Končno je prišel k poglavitni točki predavanja o obrtnem redu, katerega nekatere določbe bi moral poznati vsak trg. vajenec. Povdarjal je posebno 6 pogl. obrt. reda, v katerem so obsežene vse pravice in določbe, ki se tičejo trg. vajencev. — Razlagal je določbe nov. trg. zakona iz 1. 1910 mes. avgusta, glede sposobnostnih dokazov otvoritve različnih trgovin, posebno je naglašal trgovske razmere, ki so vladale pred desetimi leti in danes. — Povdarjal je kako potrebna je trg. organizacija (pri tem opozarjamo trg. vajence in vajeke, da se ustanovi v kratkem trg. mlad. skupina, več glej poročilo v 15. šte. „Nar. Soc.“) Glede spopolnitve različnih zahtev se je posebno razmotrivalo na predzadnjem kat. shodu, na katerem je poročal neki trgovec iz Kamnika (imena se je menda bal povedati). — Prešel je k drugi točki obrtnega reda, glede prostega časa.

„O Bog! Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

»Ni brezverec tisti, ki ne veruje to, kar mora verovati, marveč je brezverec oni, ki veruje, kar ne more verovati.«
Martineau.

Tvoji nauki, o Krist, se potvarjajo, Tvoje besede se izkoriščajo in Tvojim dejanjem — ne slede — tisti, katere si poslal, rekši: „Pojdite in učite vse narode v njih jezikih!“

K Tebi, predstavitelju vseh kreposti, vro iz globine nešteto src — ob tajinstvenem spominu na Te — iskrene in vroče želje teptanega, bornega slovenskega naroda, katerega tišči k tlom neznosni tujinski jarem v narodnem, socialnem in verskem oziru. O, da bi se uresničile besede Tvoje vrednega služabnika Simon Gregorčiča:

Le vstani, vstani, borni narod moj,
do danes v prah teptan
pepelni dan, ni dan več Tvoj,
Tvoj je — vstajenja dan!

Tvojim nepokvarjenim naukom hočemo slediti, pridobivati zapeljane in izgubljene sinove, da z združeno močjo raztrgamo okove nasilno oboroženega trinoštva — uničimo moč in vpliv pogubonosnega, tiranskega kapitalizma, ki kot neznosna mora leže na naših prsih ter nam onemogočajo vsak svoboden pokret.

In tedaj bomo vstali — vstali s Teboj

v svobodi, bratstvu in enakosti!

»Prost mora biti, prost moj rod,
na svoji zemlji, svoj gospod!«

F. Radešček.

Dolžnost vsakogar je, razširjati naš list, kateri služi zahtevam ljudstva!

Stopnice, balkon, splošna
Kamniška betonska trdnjava
Cementne cevi
v vseh merah

glede delavne dobe in počitka. Posebno je naglašal postavke iz obrtnega reda, ki je izšel 14. jan. 1910 v katerem je določba, da smejo biti trgovine na leto 30 dni izjemoma popreje odprte in pozneje zaprte kakor ponavadi, proti tej določbi so bili nemški kršč. soc. poslanci v zbornici. Predlagali so, da morajo biti namesto 30 dni 60 dni izjemoma več delavne dobe na leto. Ko se je pa razmotrivalo vprašanje o dopustu vajencev, je zastopnik vlade ugovarjal proti temu, nakar je gosposka zbornica ta zakon zavrgla. Razlagal je § 18 glede skrbi, ki jo ima delodajalec napram delojemalcu glede higijene, v tem paragrafu je določba za vajence, da morajo imeti dop. in pop. počitek (ki ga pa seveda nimajo, če prav je poteklo že leto dni, odkar je prišel zakon v veljavo). Naglašal je § 6, kako se lahko sklone pogodba med organizacijami, povdarjal je posebno, kako velik vpliv imajo organizacije, ki varujejo stanovske pravice svojih članov in koliko lahko stori taka organizacija med delojemalcem in delodajalcem, končno je naglašal veliki pomen, ki ga ima taka organizacija in je želel, da bi stopili trgovski vajenci v stik da bi se potem v „Ljudskem domu“ otvorili različni kurzi, nakar je sledil buren — aplavz — pardon groben — molk, ki daje Krekarjem misliti, da ne bodo več dolgov motnem ribarili med našo mladino. —t-iky—

Plesne vaje „Bratstva“ se vrše zopet v ponedeljek 17. aprila v salonu hotela „Ilirija“. Pridite vsi!

Zahvala. Odbor dram. odseka nar. soc. izobr. društva „Bratstvo“ se najtopleje zahvaljuje sl. uradništvoma „Slov. Naroda“ in „Jutra“ za družinski večer priobčene notice ter tem pripomogla do popolnejšega uspeha. Zahvaljujemo se tudi sl. občinstvu, ki je z obilno udeležbo pokazalo svoje simpatije nevstrašenim mladencem in jih vspodbudilo še k intenzivnejšemu delu.

Razno.

I. narodno-socijalna majniška slavnost se vrši prvo nedeljo v maju, dne 7. maja, v vrtnih prostorih „Narodnega doma“. Vspored: 1. Zjutraj ob pol 10. uri manifestacijsko zborovanje. 2. Popoldne ob 3. uri velika vrtna veselica s koncertom. Slavnostni govor. 3. Zvečer ob pol 8. uri slavnostna deklamacija in gledališka predstava v areni „Nar. Doma“. 5. Po 10. uri zvečer prosta zabava. Bratje! Pokažimo ob prvem našem nastopu, da smo močni in življenja polni, agitirajmo na vse moči, da bo udeležba častna.

Odbor.

Sestanek pripr. odbora za strokov. organizacije se vrši v torek 18. t. m. v društvenih prostorih Sodna ul. 1. ob pol 8. uri zvečer. Pridite vsi!

Izurjen strojni ključavničar želi vstopiti v kako primerno službo kot ključavničar ali inštalaterski praktikant, razume se na stavbeno ključavničarstvo in na elektriko. — Poizve se v uradništvu „Nar. Soc.“

Oj ta vojaški stan! Moje opravilo me vodi čez sv. Petra most in čez tam blizu ležeči travnik. Ko pridem nekoč do zidu vojašnice, zaslišim neko tužno kletje. Nato stopim bližje in vidim skozi neko omreženo luknjo, spodaj v tej luknji stoječega vojaka. Ta mi po daljšem govoru razloži kje ga čevlji žuli. Med tem sem si tudi ogledal ječo, ki je bila tolika, da se ne bi mogel vsteti, še manj pa vleči. Zid je bil tako moker, da je iz stropa kapljalo. Čudil sem se, kako mora biti tam po zimi, ko zmrzava in ako okno ni zaprto. Kako zdravje mora človek imeti, da ne zboli, saj vsak ve, da so podzemski prepihi smrtno nevarni. Kakšno kri mora imeti človek, ki je tja obsojen, da v nočnih urah ne zmrzne. Dotični vojak je tudi izrazil svoje mnenje, kate-rega žalibog ne smem povedati. Pri tem se je tudi spominjal na pesem: „Oj ta vojaški boben“ in pripomnil „Ko bodem svoboden, bom že vedel ceniti militarizem.“

Očividec.

V Trstu se Narodni Socijalist

prodaja v sledečih tobakarnah:

Bajc, ulica Geppa, Hreščak, ulica S. Marco, Gramaticopulo, piazza Barriera, Hreščak, ul. Belvedere.

One tobakarne, ki hočejo dobivati „Narodnega Socijalista“ v razprodajo, naj se prijavijo upravnistvu, ali pa v tobakarni Bajc, via Geppa.

:: Prva ::
domača tvrčka.

Milko Krapeš

:: Ustanovljena ::
1. 1852. ::

Ljubljana, Jurčičev trg št. 3

blizu čevljarskega mosta pod Trančo

urar in trgovec

z juveli, zlatnino in srebrnino

priporoča bratom narod. socijalistom

svojo **bogato zalogo** najnovejše

naročenih predmetov svoje stroke. —

Genius: G 37 I 52 16
Odp. { srebrna K 10—
zлата „ 70—
Trojni { srebrna „ 16—
pokrov { zлата „ 95—

Jamstvo za pristnost blaga in natančno izvedbo točno idočih ur najrazličnejših sestavov. Zahtevajte gratis-franko katalog, kateri izide 15. prosinca 1911!

Dameka ura:

Odp. { srebrna K 9—
zлата „ 22—
Trojni { srebrna „ 14.50—
pokrov { zлата „ 34—

Generalna anončna pisarna v Ljubljani

sprejema, ureja, odpošilja in predstavlja oglase vseh vrst, vseh jezikov, za vse dežele in vse liste doma in v tujini.

Svojim inserentom brezplačno redigovanje.

Govorilne ure od 10. do 12. vsako dopoldne.

Pišite po prospekte — naznanite objekt za inseracijo in pokrajino, v kateri želite, da se širi.

Naslov: **Generalna anončna pisarna v Ljubljani,**

Jurčičev trg št. 1, I. nadstr.

G 51 16 — 8

Zastonj nam nihče nič ne da, ako si to sami ne pridobimo!

Hlačna krila so za enkrat vsaj v javnosti prišle iz dnevnega reda. Da pa bo tudi ta senzacija imela tudi nekaj koristnih posledic razpisala je češka „Ustřední Matica Školská“ javno glasovanje „za“ in „proti“. Vsak Čeh, ki je „za“ pošlje na „Matico“ znamko za 20 vin., kdor pa je „proti“ pa dve znamki pa 2 znamki po 10 vin. Čim več znamk kdo pošlje, tim več glasov odda. In mi? Mi se niti ne zganemo za našo „Družbo“. Vse počiva v tem oziru. Saj niti svojih potrebščin, ki jih rabimo vsak dan ne kupujemo dosledno pri narodnih trgovcih, pri narodnih podjetjih. Koliko dohodkov bi imela lahko „Družba“, ko bi vsak Slovenec zahteval le blago, ki se prodaja njej v korist. V Ljubljani imamo n. pr. skoz in skoz narodno podjetje: Kolinsko tovarno kavinih primesi, ki izdeluje priznано najboljšo cikorijo, katera se pa poleg tega prodaja tudi v prid „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Zahtevajte vedno in povsod edino le Kolinsko cikorijo v prid „Družbi“, stem se pa tudi oddolžite glasovanju „za“ in „proti“ hlačnim krilom.

G 43 52 7 16

Izdajatelj in lastnik: Zvonko Novak. — Odgovorni urednik: Slavoj Škerlj.
Tisk J. Blasnik nasl. Ljubljana.

Bratje, narodni socijalisti!
Kupujte vse pri naših pristaših!
Sukna in vse blago za obleke

naročajte pri tvrdki, ki je last našega brata

M. K. RŮŽIČKA, v Humpolcih, Češko.

Vzorci na zahtevo gratis in franko. — Od vsakega naročila dajem 3% v prospeh strankinega sklada. G. 49 14 10 10

Češka tovarna harmonik in heligonik

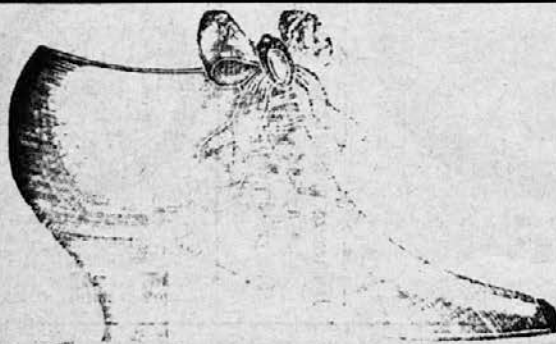
Josef Klavaček v Loun-u

ustanovljeno l. 1885.

priporoča slavnemu občinstvu svoje
**svetovno znane izdelke naj-
boljše kakovosti.**

Razpošiljanje po vsem svetu.

Zahtevajte cenik brezplačno
in franko. G 47 11 — 14

**Import, eksport,
zaloga čevljev.**

JOS. HERRISCH

Jurčičev trg 3. Pod Trančo.

Blago najboljše vrste, po najnižjih cenah.
Specijaliteta: pravi hribolaški, podkovani
„Goiserce“.

G 46 10 43 10

Najtopleje priporočamo

pri nakupovanju moškega sukna vseh vrst prvi češki razpošiljalni zavod s suknom v **Kralovem Polu u Brna, Moravsko** (imejtelj br. I. K. Mrňa.) Zmerne ljudske cene. Vzorci razpošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto. Poročajte laskavo, za kakšno obleko si naročate blago. (2% z obrata v prospeh sklada jugoslov. nar. soc. stranke.) Zanesljivi in pridni zastopniki s širokim poznanjem se iščejo. G 49 13 52 11

Domača tvrdka!	Nujna naročila v najkrajšem času!	Najnižje cene!
	Največja zaloga izgotovljene obleke za gospode, gospe in dečke. G. 41 5 4 10 Gričar & Mejač LJUBLJANA, Prešernova ulica. Velika izbira po poljubnem kroju izvršene obleke iz najrazličnejšega blaga za vsak letni čas. . . Za lovce, turiste in potovalce. V zalogi imava tudi najrazličnejše blago ter vsprejemava naročila v izvršitev oblek po izbranem blagu.	
	Nujna naročila v najkrajšem času!	

	Stj. Vladišković VOLOSKO trgovina isterskih in dalmatinskih :: vin :: na debelo. G. 48 12 12 7
--	---

Izprašan : optik : FR. P. ZAJEC :: LJUBLJANA, Stari trg šte. 26. :: priporoča svoj dobro urejeni - optični zavod - kakor različne vrste naočnikov, ščipalcev, topomere, zrakomere, daljnogleda itd. Priporočam svojo veliko zalogo G. 45 29 5 14	Izprašan : optik : FR. P. ZAJEC :: LJUBLJANA, Stari trg šte. 26. :: švicarskih ur, zlatnino in srebrnino po nizkih cenah nikeln. žepna ura od K 3-50 naprej srebrna cilin. " " " 6-50 " budilke " " " 3- " " Zahtevajte novi cenik, ki ga pošljem zastoj.
--	--

Kupujte samo pri tvrdkah, katere inserirajo v našem listu!